

# Voldstafetten



55. årgang  
Nr. 5

Maj  
2017

## Nu er det her - foråret - troede vi

I sne står urt og busk i skjul. Sådant er der en gammel sang, der begynder. Så slemt har det dog ikke været i april, men næsten. Vejret har dog tilladt sig at være et rigtigt aprilsvejr især her på det sidste med nattefrost flere gange.

Alligevel er der meget, der i naturen myldrer frem. De dejlige hvide anemoner, der kan stå som et stort tæppe i skovbunden og lyse op - de har ikke ladet sig kue. De siger her er vi, og resten kommer snart.





*Kære Alle*

Tusind tak for opmærksomheden ved mit 40 års jubilæum i Gildet.

Det varmede - og rørte mig, at så mange havde lyst til at ønske mig tillykke.

Kærlig hilsen  
Karen



# ✝ Dødsfald ✝

Vor gildebroder Bente Sørensen er afgang ved døden.

Vi vil savne Bente i vor kreds.

Ære være Bentes minde.



Grøndalslund Kirke

Begravelse fra Grøndalslund Kirke torsdag d. 4. maj kl. 12

# UlveMiniLøb 2017 – 7. maj

7. maj holder vi årets UlveMiniLøb i Brøndbyskoven. Alle poster møder op senest kl. 8:30 ved **spejderhytten KNUDEN**, Voldgaden 21b, Brøndby. Forbered jer på at give børnene en god og spændende oplevelse.

Med forbehold er aktiviteterne i år:

Postaktivitet	Postbemanding
Rebframstilling	Else og Arne Madsen
Skydning med bue og pil	Leo og Vibeke
Føle-kimsleg	Birgitte + spejderleder
Bygning og søsætning af minitømmerflåde	Nils + spejderleder
Samle brænde og lave bål	Jørgen + spejderleder
Kimsleg med 20 ting, som man ønsker sig, når man er strandet på en ubeboet ø	Mogens + Henning
Klatre på rebstige	Ulla og Kurt
Fremstilling af natursmykker	Bodil og Birthe Sander
Gå i labyrintgang med bind for øjnene	Jytte og Bjarne Wichmann
Hytteopgave (individuel)	Jytte U, Mette og Else A

**Mød op iført blåt gildetørklæde** og varmt tøj. - Medbring madpakke og noget varmt at drikke på posten. Der udleveres en juicebrik til hver. Husk at tage billeder på din post. - Giv op til 9 point til hvert hold. (0-5 point for selve præstationen plus 0-4 point for turnout, dvs. for opførsel og samarbejde.)



# Tur i naturen – tirsdag d. 16. maj

Du har vel husket at sætte et stort kryds i din kalender med hensyn til en lille tur i naturen:

**TIRSDAG d. 16 maj** med afgang fra Viften klokken 1300, og med hjemkomst klokken ca. 1730 til samme sted. Prisen for denne herlighed er 50 kroner per person med kaffe og kage et sted på turen.

Turen går i år til **Fredensborg slotshave** i Hillerød, og med kaffe og kage i Cafeen ved haven.

[http://slks.dk/fileadmin/user\\_upload/dokumenter/SLKE\\_Dokumenter/Publikationer/Foldere/Slotshaver\\_2014/175591\\_Den\\_kongelige\\_barokhave\\_-\\_DK.pdf](http://slks.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/SLKE_Dokumenter/Publikationer/Foldere/Slotshaver_2014/175591_Den_kongelige_barokhave_-_DK.pdf)

<http://www.visitnordsjaelland.dk/fredensborg-slot-den-reserverede-have-orangeri-og-urtehave-guidet-tur-gdk769608>

Tilmelding senest fredag d. **5 maj** til Jørgen (gruppevis) på telefon: 43 45 34 01.

Mange gildehilsener fra gruppe 5.





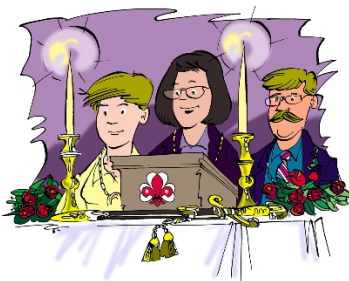
# Sct. Georgs Gildehal – 21. april

*Referat*

Ved Sct. Georgs Gildehallen blev Karen hædret for sit 40 års jubilæum. Samtidig skiftede vi kansler, idet Nils efter mange år trak sig tilbage. I stedet for Nils kom Grethe Lykke Rasmussen. Grethe ønskes held opgaven fremover. Og TAK til Nils for lang og god indsats.



Karen bliver hædret – 40 års jubilæum.





Grethe bliver taget i ed som ny kansler



Så har den nye kansler indtaget sin plads til højre for Gildemesteren

# Gruppe 1 - GruppeMøde 19. marts hos Birgitte

Vi mødtes hos Birgitte og satte os til rette i den bløde afdeling. Birgittes kat Hugo havde tabt sit hjerte til Inge's fine plasticpose, der lå i gangen, så han meldte straks afbud til mødet. Lilli orienterede os andre om sidste nyt fra Gildet. Til næste møde skal vi finde emne til kommende sæson. Efter at have sunget: "Når kommer våren vel" satte vi os til et veldækket bord og tog for os af lækkert brød og pålæg og snakken gik lystigt.



Mens vi drak kaffe og spiste æblekage fortalte Birgitte om Holtug, en lille landsby i Stevns kommune med 261 indbyggere. Holtug kirke fra 1150 er gulkalket, og Birgittes oldefar var ringer og graver her. Ved hans 85 års fødselsdag kunne man læse i Østsjællands Folkeblad, at han stadigvæk passer gravstederne, men ikke mere vover sig op klokketårnet. Ved hans død i 1932 havde pastor H.J. Hvede sat en smuk nekrolog i avisen under overskriften: Den gamle Graver.

Hold Ctrl nede og klik på kirken

D. 3.sep. 1946 kl. 16.25 letter et Douglas DC-3 fly fra Kastrup på vej mod Paris. Da flyet er over Stevns ved gården Vilhelmshåb uden for Holtug udbryder der brand i venstre motor, flyet taber venstre vinge og styrter ned, det eksploderer og alle 17 passagerer og 5 besætningsmedlemmer omkommer. En frygtelig hændelse at være vidne til for den dengang 15-årige Birgitte.

Stevns klint er på Unesco's liste over Verdens mest unikke kultur- og naturarv. Indtil 1972 blev der udvundet kalk og kridt i Holtug kridtbrud. Vi fik en god debat om de forskellige lag i klinten, og hvad de er blevet brugt til.

Vi sluttede af med at synge: Nu flyver mørkets fugle ud.

Tak til Birgitte for et spændende og lærerigt oplæg, og for en dejlig aften.

Jytte W.

<https://www.kalklandet.dk/attraktioner/stevns-klint/besog/holtug-kridtbrud>

## Gruppe 2 - GruppeMøde 4. april hos Jens

Denne aften var vi otte friske Gildebrødre, der efter at have spist dejlig mad, skulle finde et nyt emne for det næste år. Emnet valgte vi til at skulle være "Den bedste bog vi har læst", derefter startede Jens på emnet.

Vores emne i år er opfindere, eller opfindelser. Her havde Jens gjort et stort forarbejde for at fortælle om "Opfindelsen af det elektriske lys".

Det har taget over 100 år at udvikle elektrisk lys, sådan som vi kender det i dag. En glødelampe, er en elektrisk modstand, der er designet til at kunne klare høje temperaturer, ca. 2500 Celcius.

Glødelamper omdanner elektrisk energi til elektromagnetisk energi. Noget af den elektromagnetiske energi er synligt lys - ca. 3 pct. Resten er infrarød varmeenergi. Den lave udnyttelse af energien til fremstilling af synligt lys er årsagen til, at glødepæren i dag ofte erstattes af sparepærer, som f.eks. LED-lamper og kompaktlysstofrør, der har højere virkningsgrad.

Glødetråden er lavet af et stof, der er elektrisk ledende, og som kan tåle høje temperaturer, f.eks. grundstoffet wolfram. Glødetråden er indsluttet i en glaskolbe, der er pumpet delvis lufttom og fyldt med en gasart som f.eks. Argon.

En halogenlampe indeholder en lille del halogengasser (brom eller jod) og kan klare lidt højere glødetrådstemperatur, og den kan derfor afgive op til 13 pct. af den tilførte elektriske effekt. - Dog kun typisk 4-5 pct.

En LED-lampe, lysdiodepære, eller diodelampe er en elektrisk lampe, som anvender lysdiode.

I 1802 blev den første glødelampe lavet af den britiske forsker Humphry Davy. Han havde sat strøm gennem en tynd strimmel af platin, som har et højt smeltepunkt. Men den gav for lidt lys, og brændte hurtigt over.

I 1840 forsøgte den britiske videnskabsmand Warren de la Rue at lave en glødelampe med et vakuum. Men selvom at glødelampen kunne brænde i længere tid, var det ikke nok til, at det var effektivt.

I 1845 prøvede en amerikanske forsker John W. Starr at lave en glødetråd der indeholdt carbon og platin. John W. Starr døde kort tid efter sin opdagelse, den kom derfor aldrig i produktion.



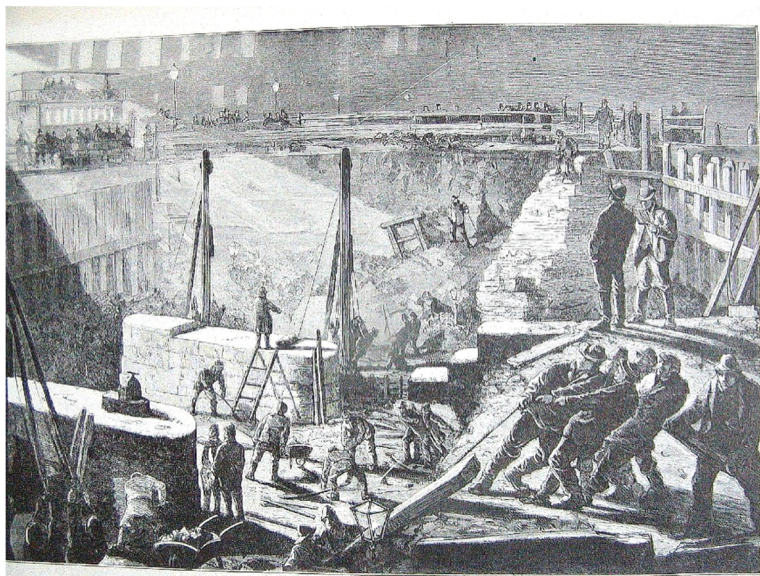
I september 1878 besluttede **Edison** sig for at lave en elektrisk belysning der kunne bruges overalt. Han vidste efter kort tid, at han havde fat i noget stort. Det var en stor nyhed, der blev bragt i nyhederne, at Edison ville skabe billig lys, ved hjælp af elektricitet. Han startede med, at lave en dynamo, der skulle kunne levere strøm til hele Manhattan, samt med at lægge nogle kabler under jorden. På den måde kom glødepæren til at spille en central rolle i den moderne verden. Som det fremgår af Menlo Parks (det var Edison opfinderhold) laboratorie-dagbog, kom glødepæren i de første mange måneder aldrig til at fungere ordentlig.

Glødepæren passede heller ikke ind i det elektriske system, som Edison havde forestillet sig. Men på trods af alle de udfordringerne var han meget optimistisk. Den 13. september samme år får han et telegram fra flere pengemænd i Wall Street, og efter nogle forhandlinger får Edison i oktober 1878 en kapital på 300.000 dollars. Men der går ikke lang tid, før de første problemer opstår. Der var nogle af investorerne, der ikke havde tiltro til ham. De troede ikke på, at det ville gå hurtigt nok. For mens Edison ville have arbejdsro og flere penge, så ønskede investorerne at se hurtige resultater.

<https://da.wikipedia.org/wiki/Gl%C3%B8delampe>

Reff. Arne

<http://www.rifraf.dk/blog/edison-og-gloedelampens-oprindelse/>



Arbejdet på opførelsen af den nye [Holmens Bro](#) i [København](#) i [1878](#) blev udført under belysning af elektrisk lys. Stik fra [Illustreret Tidende](#) samme år.



## Gruppe 4 - GruppeMøde 18. april hos Margit

Gruppen mødtes denne gang hos Margit, men det var egentlig Karens møde. Det var mere praktisk – ingen trapper – så alle kunne være med. Margit havde dækket et flot bord, som vi straks gik til. Vi fandt også en sang vi kunne synge. Så fik vi ordnet de sidste praktiske ting omkring eftergildehallen ved Sct. Georgs Gildehal, som gruppen står for.

Karen havde fundet et emne om *kartoffeltyskere* i Danmark. I 1750-erne kunne der læses i Sydtyske aviser, at alle, der havde lyst til at udvandre, kunne komme til Danmark. Den danske konge Frederik V havde besluttet, at de ubeboede egne på heden i Jylland skulle opdyrkes. Der blev lovet tyskerne jord, skattefrihed og arveret, hvilket ville sige, at børnene var sikrede at kunne arve faderens jord. Desuden ville hver familie få penge til rejseudgifter og redskaber, når de nåede frem til heden. Tyskerne var på den tid ikke svære at få til at udvandre. Deres hjemland var plaget af alvorlige problemer, både politisk, der var nærmest borgerkrig, socialt og religiøst. Ankomsten til Danmark var ikke let. Dels var den danske vinter hård, dels var de lovede huse ikke færdige. Hertil kom, at de danske bønder på heden ikke ville have de fremmede folk boende. Mange af kartoffeltyskerne måtte derfor i den første tid tage til takke med jordhytter. En af dem der trods alt blev, var Johann Christian Krath. Han fik i 1761 udleveret en kakkellovn, et bord, en kiste, en plov, en vogn samt forskelligt husgeråd. I løbet af året fik han opdyrket fem agre. I 1772 havde han fem sønner, tre døtre, som siden udviklede sig til en stor familie, som i dag er stolte af tilnavnet *kartoffeltysker*, som sikkert blev givet af misundelige jyske bønder som et skældsord.

Vi siger tak til Margit og Karen for god behandling og spændende indlæg. Vi mødes næste gang ved Tove og Flemming og vandrer igennem Espelunden til Artillerimagasinet på Vestvolden, hvor vi ser på udstilling, spiser vores medbragte mad og køber måske en kop kaffe med kage **d. 9. maj 2017 kl. 12.00**

Nils

<http://www.kartoffeltysker.dk/>

<http://www.immigrantmuseet.dk/index.php?page=kartoffeltyskerne-p-alheden>

## Gruppe 5 - GruppeMøde 15. april hos Birthe

Du danske sommer og forår jeg elsker dig, skønt du så ofte har svigtet mig. Ja, sådan var det også tirsdag d. 25 april, hvor vi holdt gruppemøde hos Birthe. Ca. en time før vi skulle mødes haglede det så ens græsplæne var hel hvid, og det var sidst i april. Nå men vi mødtes alle på nær Jytte M. Medens vi sad ved middagen skinnede solen ind i Birthe og Knuds stue. Det passede med, at vi havde sunget ”Nu er er jord og himmel stille”

Vi fik dejlig mad og æblekage, alt medens snakken den gik om alt fra sygdomme, sommerhuse, og gildet, ja emner mangler vi så sandelig ikke. Så gik vi til dagsordenen, og måtte bl.a. høre at spejderlauget var lukket. Ak ja, det er jo også livets gang i gilderne, vi må indse, at vi ikke er i stand til at klare alt det, vi gerne ville. Vi fik datoer til gruppemøder, og emne for tiden 2017/18. Emnet blev de danske øer. Vi fik sludret lidt om tur i naturen i maj. Til sidst gik vi over til aftenens emne ved Grethe: Flakfortet.

Flakfortet er et havfort, og er en kunstig ø, som danskerne skabte til at forsvare indsejlingen til Københavns havn, der er to andre øer Middelgrundsfortet og Trekroner, som er den ældste. Flakfortets kanoner dækkede Hollænderdybet mellem Middelgrunden og Saltholm, Flinteren mellem Sverige og Saltholm. Flakfortets militær funktion sluttede i 1968 og bruges nu i dag som et yndet udflugtsmål, og til flere rekreative formål såsom bl.a. koncerter og foredrag. Der er restaurant og yacht fortøjninger. Om sommeren går der fra Nyhavn en lille færge til øen, turen her tager ca. 40/45 min. Flakfortet blev bygget i årene 1910 - 1914 som en del af Københavns fæstning, øen er 23 meter høj, og dækker 32.000m<sup>2</sup>. Konstruktion af den kunstige ø krævede anvendelse af sænkekasser af armeret beton muligvis den første brug af sådanne strukturer.

Sænkekasserne blev først støbt på Lynetten og på Refshaleøen den sidste dog støbt på Flakfortet selv. Der bor ingen personer permanent på øen.

Der er meget mere om Flakfortet, men pladsen her er ikke til en hel bog derom, men Du kan finde mere om øen på Din PC.

Vi sluttede mødet med at synge ”Nu er jord og himmel stille”

<http://www.vestvolden.info>

Jørgen

<http://faestningskanalen.dk/downloads/Befaestningspjece.pdf>

## Gruppe 6 - GruppeMøde 3. april hos Mette L

Vi var igen uheldig og fik sent sygemelding fra værten, så mødet blev flyttet til Mette Lade - igen. Vi var fire i alt. Mette havde en and i fryseren, som hun ikke vidste, hvad hun skulle stille op med, så vi blev beværtet med dejlig stegt and. Efter maden fik vi styr på nogle praktiske ting. Ved kaffebordet fik vi nogle lækre flødeskumskager af en eller anden slags.

Da vi ikke havde noget emne klar, måtte vi finde på noget.

Leo var lige dagen før vendt hjem fra Over There. Derovre havde Leo og Irmelin lige været til en stor auktion lidt syd for Kalmar. Det var en af de auktioner, hvor der var flere hundrede numre, og mange af dem var en papkasse med et eller andet, som gik for en "HundredLap", svenske altså.

Leo havde spottet, at der var flere lommeure. Det var først efter et par timer, at disse ure kom for. Men poten røg op fire gange, og der blev købt fire pæne lommeure, der alle kunne gå, hver for 300 S.kr. Heriblandt et pænt Omega-ur. Der blev også købt to andre ure hver for 100 Skr.

Noget af det sidste, der blev solgt på auktionen, var en større samling af gamle emalje reklameskilte. Det må have været fra en omhyggelig samler, for skiltene var i meget fin stand. Det dyreste blev solgt for 20.000 Skr. Der kan man bare se. Også en serie af gammelt bliklejetøj, især gamle biler. Her var der også særlig udvalgte, der endte på 10.-15.000 Skr. Men det blandede vi os ikke i.



Leo

## Gildets ældste medlem blev d. 8. april 99 år



Det er kun et spørgsmål om tid, inden vi skal til 100 års fødselsdag.  
Bemærk, at snapselglasset er tomt. Derfor bliver man gammel.



# NaturLaug

## Roskilde - Hedebo



### **Tur 1. Går til Kastellet i København, Store Bededags aften. Torsdag den 11.maj fra kl. 18:00 - ca. 21:00.**

Der knytter sig en særlig tradition for at gå tur på volden Store Bededags aften. Hvert år lægger masser af københavnere vejen forbi Kastellet på Store Bededagsaften, hvor der er udskænkning af te med varme hveder.

Fæstningsanlægget Kastellet på Østerbro er et af Nordeuropas bedst bevarede fæstningsanlæg. Samtidig er de store voldanlæg et af storbyens smukkeste åndehuller. I de senere år er både bygninger og volde på Kastellet blevet renoveret, og området er naturligvis fredet. Nærmeste nabo til Kastellet er Esplanaden, der har navn efter det flade område, der i sin tid var mellem fæstningsanlægget og bebyggelsen.

Vi går tur på det store voldanlæg, der er udstyret med fem bastioner, hvor en række gamle kanoner understreger Kastellets militære betydning i gamle dage.

Vi køber te og varme hveder ved Kastellet.

Husk påklædning efter vejret.

Vi mødes ved indgangen til den ydre voldsti fra Bernadottes Allé.

Østerport S-togs station ligger lige ved siden af.

Pris: 10 kr. + udgift til te og hveder.

Tilmelding til Arne Bjerager, mob. 29 21 98 70,

e-mail: [abjerager@mail.dk](mailto:abjerager@mail.dk)

Senest onsdag den 10. maj.

Kan kontaktes på mobil tlf. om torsdagen.





# NaturLaug

## Roskilde - Hedebo



### **Tur 2. Går til Herstedhøje** **Onsdag den 7. juni kl. 14:00 til ca. kl. 17:00**

Naturcenter Herstedhøje i Albertslund har flotte faciliteter til en skøn dag i naturen. Naturcentret ligger i Vestskoven ved siden af Herstedhøje Bakke. Herstedhøje er menneskeskabt.

Man besluttede i 1960 i forbindelse med planlægning af Vestskoven, at det flade landskab skulle brydes af bakker. Derfor brugte man byggeaffald og jord til at skabe højene, som rager 67 meter over havet. Fra den højeste af højene kan man se Københavns tårne, Roskilde Domkirke m.m. Øverst oppe på højen er en sigtepil bl.a. om de forskellige tårne i det indre København. Det tog ca. 10 år fra 1968 at køre de omkring 750.000 vognlæs jord og byggeaffald på højen. I sommerhalvåret er der får på Herstedhøje. Fårenes græsning har stor indflydelse på plantelivet og er med til at skabe en naturlig dynamik i området.

Husk påklædning efter vejret. Medbring kaffe og kage, samt noget at drikke. Vi mødes på parkeringspladsen ved Naturcenter Herstedhøje, Herstedhøje Allé 1,2620 Albertslund.

Tilmelding til Arne Bjerager, mob. 29 21 98 70,  
e-mail: [abjerager@mail.dk](mailto:abjerager@mail.dk).

Senest tirsdag den 6. juni. Kan kontaktes på mobil tlf. onsdag.

## Oversigt over kommende arrangementer: (se også hjemmesiden)

Søn.	07. maj	Ulveløb i Brøndbyskoven
Fre.	12. maj	Loppemarked i RødovreCentrum
Tirs.	16. maj	Tur i naturen
Man.	12. juni	FriluftsgildeHal

Mail-Nyt: Bjarne W. har igen fået ny mailadresse:  
[wichmann.bjarne1@gmail.com](mailto:wichmann.bjarne1@gmail.com)

Telefon-Nyt: Jytte Ulstrup har nu kun mobil: 61 67 24 03

---

**Distriktet har egen hjemmeside** og vil gerne opfordre alle til at benytte dette link, hvor man kan holde sig orienteret.

<http://www.rohedi.dk/>

---

Materiale til **juni**-nummeret af Voldstafetten skal være redaktøren i hænde **aller** senest den **20. maj kl. 18.**

**Lederen** i **Juni**-nummeret skrives venligst af **gruppe 2**

Materialer sendes til redaktøren **Leo Hansen** helst i elektronisk form og meget gerne skrevet i et specielt word-dokument. Sendes til e-mail: [8x202122@webspeed.dk](mailto:8x202122@webspeed.dk)

eller post til Hyldeager 16, 2605 Brøndby, tlf.: 36 75 18 89

---

**Hjemmeside:** [www.vestvold.dk](http://www.vestvold.dk)

Gildemester:	Bjarne Wichmann	Mørkhøjvej 132 st.C	2860 Søborg	48 41 25 96
Gildekansler:	Grethe Mortensen	Hyrdeengen 321	2625 Vallensbæk	51 37 39 26
Gildeskattm.:	Lilli Guldman	Lindestien 28	2605 Brøndby	28 63 18 02
Redaktør:	Leo Hansen	Hyldeager 16	2605 Brøndby	36 75 18 89
Distribution:	Nils Krogh	Dianavej 26	2610 Rødovre	22 75 14 35